

HVIEZDOSLAVOV KUBÍN

celoštátna prehliadka v umeleckom prednese poézie a prózy,
v tvorbe detských recitačných kolektívov a divadiel poézie

Info 4/ 21.06. 2019

Vydali: Národné osvetové centrum Bratislava a Mestské kultúrne stredisko Dolný Kubín

Ako porotcovia zimomriavky spôsobili

Hviezdy štvrtkového večera (zľava): Peter Janků, Daniel Špiner (v podpore), Martin Geišberg, Pavol Náther, Jaroslava Čajková, Richard Veselý, Soňa Pariláková, Roman Féder, Peter Zemaník, Laco Kerata, Jozef Palaščák, Eva Reiselová.

Rádio Devín na cestách - Hviezdoslavov Kubín na pódium i v rádiu

Keď sa to vo štvrtok večer skončilo, nikomu sa ešte aspoň chvíľu nechcelo vracat' do reality.

Sólo pre porotcov prinieslo zážitok, na aký sa len tak nezabúda. A vďaka iniciatíve Petra Janků – šéfdramaturga Rádia Devín a zároveň dlhoročného porotcu Hviezdoslavovho Kubína, sa k nemu budú môcť vrátiť nielen tí, ktorí včera sedeli v sále dolnokubínského Mestského kultúrneho strediska, ale aj poslucháči Rádia Devín.

Nápad, aby sa projekt Rádio Devín na cestách tento rok reali-

zoval v Dolnom Kubíne, dotiahla do dokonalosti Eva Reiselová, redaktorka odboru literárno-dramatickej výroby RTVS, bývalá redaktorka a tiež častá porotkyňa HK. Výsledok bol úžasný.

„S Romanom Féderom a Petrom Zemanikom sme sa viackrát rozprávali, že by bolo zaujímavé pripraviť v rámci Kubína vystúpenie porotcov, aby aj oni ukázali, čo v nich je,“ hovorí Eva Reiselová.

Pokračovanie na 2. strane

Ako porotcovia z zimomriavky spôsobili

„Keď ma Peter Jankú oslovil, vrátila som sa k tejto myšlienke a skúsila som prepojiť ľudí, ktorí v minulosti súťažili na Hviezdoslavovom Kubine, dnes na ňom pôsobia ako porotcovia a súčasne spolupracujú nejakým spôsobom s Rádiom Devín či inými rádiami zo zväzku RTVS,“ dodáva Eva Reiselová.

Peter Jankú chcel, aby to bol program, ktorý zároveň odprezentuje aj ľudí pôsobiacich na jednej strane v rozhlase a na druhej strane štamgastov tohto festivalu.

Najskôr bolo treba vytypovať a osloviť potenciálnych účinkujúcich. „Od začiatku som mala pred očami tváre a mená, ktoré by som v programe chcela mať. Nebudem ich všetkých menovať. Za všetkých len jedno meno. Určite som chcela, aby diváci v programe počuli recitovať Jarku Čajkovú, nielen vynikajúcu recitátorku, ale aj dušu Hviezdoslavovho Kubína a umeleckého prednesu u nás,“ hovorí Eva Reiselová. „A potom sme s ňou a aj s Petrom Jankú vybrali ďalších, ktorí by nielen splňali stanovené podmienky, ale aktívne boli aj v kontakte s umeleckým prednesom. Čo ma nesmiernie teší, je, že všetci oslovení, prijali túto výzvu s veľkou radosťou, ale aj nesmiernou zodpovednosťou a pokorou.“

Nasledovalo množstvo krokov, ktoré postupne viedli k vrcholu – verejnej nahrávke programu na Hviezdoslavovom Kubine. „Takáto práca sa nedá robiť ako zadanie, na príkaz. Musí sa robiť s láskou. Inak to na výsledku cítiť.“

Moderátorka večera Eva Reiselová pripravila aj koncepciu programu, ktorý mal u divákov ohromný úspech.

Ani ich tréma neobchádza

Skúsenosti, roky, odstup, zodpovednosť a rešpekt pred divákom, to sú hlavné atribúty recitujúcich porotcov a porotkyň a hostí... Na otázku, ako sa im recitovalo po rokoch na kubinskom javisku a ako sa dnes cítili v Kubine, odpovedali:

Pavol Náther: Predtým, ako som šiel recitovať, som bol dosť vyčerpaný. A bol som prekvapený, že sa dali nahovoriť všetci ostatní! Predsa len, ja som tu recitoval ešte pred niekoľkými rokmi, ale tí ostatní oveľa dávnejšie. Tak som si povedal, že keď to dajú oni, dám to aj ja. A keď som začal, hneď sa mi vrátili pocity, ktoré som prežíval, keď som kedysi recitoval, a bol som zase v tom a užíval som si prednes. Mne sa to páčilo, všetok stres po pár minútach ušiel a naozaj som si to užíval, až kým som nepovedal posledné slovo.

Peter Zemanik: Človek zistí, až keď stojí pred publikom, že s pribúdajúcim vekom rastie pocit zodpovednosti. Jednak za to, aby som nespotvoril autora a jeho textovú výpoveď, a na druhej strane za to, aby som mladým ľuďom nedal polotovár. Takže s tým pocitom zodpovednosti sa mi recitovalo dosť náročne a ešte niekoľko minút po prednese sa mi triasli kolena.

Richard Veselý: Ako sa hovorí mladost'-pochabost'... Keď je človek mladý, dokáže všetko. Po toľkých rokoch je to však omnoho ťažšie, nielen stáť na javisku, ale pripraviť sa na to. Pamäť už neabsorbuje slová tak ľahko, takže aj strach z prednesu je asi väčší. A hlavne keď som tu ako porotca a ja mám teraz ukázať, ako sa to „robi“, to je obrovská zodpovednosť, preto som mal veľký strach, veľkú trému. Po skončení boli pocity nádherné, diváci reagovali úžasne. Veď preto človek aj vystupuje, pre pocit, že niekomu urobí radosť, že sa to niekomu páčilo. Bol som ako prvý, tak som si to užíval. Bolo to krásne.

Roman Féder: Bola to tréma. Ako povedala Jarka Čajková, je to priestor, kde sme si museli obhájiť tie múdrosti, ktoré hovoríme recitátorom pri rozboroch, ale zároveň to bolo veľmi emotívne a energiou nabité, pretože išlo o veľa. Išlo nám o česť a ja som rád, že to bolo veľmi kvalitné. Celý večer bol pre mňa šťastný, nálada bola podľa mňa až éterická.

Šéfkla MsKS Janka Grešová darovala všetkým účinkujúcim záložku s venovaním: Záložka do knihy, aby ste nezabudli, kde ste skončili a kde ste chceli začať na 65. Hviezdoslavovom Kubíne.

Rádio Devín na cestách 65. HK na Devíne 26. jún - skrátенý zostrih 27. december – 90 minútový program

Daniel Špiner a Martin Geišberg dokonale dotvárali atmosféru večera.

A na výsledku to bolo naozaj cítiť. Program bol skompovaný dokonale – nádherné recitácie, pomedzi to inteligentne vedené rozhovory a vstupy moderátorky Evy Reiselovej, k tomu očarujúca hudba v podaní Martina Geišberga a Daniela Špintera ako stvorená pre túto príležitosť.

Diváci boli vo vare už po prvej recitácii, keď Roman Veselý predniesol Hviezdoslavovu báseň Mňa kedy s zväzdzal svet. Po ňom vystúpili Soňa Pariláková s výberom Shakespearových sonetov, Pavol Náther s textom od Woodyho Allena, Roman Féder pobavil Ostapom Benderom, Laco Kerata otvoril magické okienko Marekom Vadasom, ktoré ešte vyšpičkoval Peter Zemanik s Márquezovým veľdielom Sto rokov samoty, re-

daktor Slovenského rozhlasu Jozef „Joe“ Palaščák predniesol vlastné mýtické texty a potom nasledovalo vyvrcholenie. Jarka Čajková a jej nezabudnuteľný prednes Pieseň o studničnej vode od Stanislava Rakúsa.

No úžasní neboli len vystupujúci, úžasné bolo aj publikum. Tomu sa za jeho prajnosť, spoluprácu a vytvorenie vynikajúcej atmosféry poďakovala moderátorka večera Eva Reiselová a aj Martin Geišberg.

Takže na záver ešte raz: vďaka vám všetkým!

(ep)

Soňa Pariláková: Ja som už dlhé roky mala takú myšlienku, aby bola súťažná atmosféra trochu zjemnená a žeby bolo pekné, keby porota niečo zarecitovala. Ale netušila som, že sa to takto zrealizuje a že väčšina poroty bude deň pred súťažou recitovať. Z tohto vyplývala veľká zodpovednosť. Ale na druhej strane aj veľká radosť, pretože takto môže človek aj sám zistiť, ako je na tom s prednesom v tejto chvíli, a zároveň môže odovzdať nejakú esenciu, čo prednes v ňom za tie roky vytvoril. Tým môže motivovať niekoho, kto je na inej životnej pozícii, je to tiež stretnutie s priateľmi, ľuďmi, ktorí ma kedysi hodnotili a potom sme sa stali kolegovia v porote. Je to aj možnosť zažiť ľudí inak, ako ich poznáme. Jarku Čajkovú som nikdy nezažila recitovať na súťaži, preto som bola vďačná vždy za spomienkový program. Pamätám si napríklad Evu Reiselovú ešte ako Jombikovú, ako recitovala Volajte ma slečna, ktorá pije pivo. Na jednej strane je to veľká zodpovednosť, na druhej strane veľká radosť a dobrý pocit, že nejaké spoločné poslanstvo prišlo do sveta.

Laco Kerata: Ja nevypadávam z recitovania, lebo ako režisér aj ako herec v rozhlase recitujem a robím podobné slovné aktivity. Tu som si dnes znova vyskúšal recitovať pred divákmi a bolo to príjemné. Publikum bolo veľmi živé, fandilo nám, to ani nezvykne bývať. Bolo to také nezvyčajné. Ja sa v Kubíne cítim veľmi dobre, pretože tento kraj mám veľmi rád. Som totiž orientovaný aj turisticky. Je tu výborný vzduch a cítim tu takú zvláštnu atmosféru tohto festivalu.

Jozef „Joe“ Palaščák: Myslím, že všetky moje pocity sú euforické. Som zamestnanec RTVS a Rádia Devín a akcia Rádio Devín na cestách sa už viackrát odohrala, ale niečo také, ako bolo tu, som ešte nezažil. Aj čo sa týka publika, to sa mi zdalo až také štadiónové s ováciami. Mám veľmi blízko k literatúre, lebo ju píšem, a tu ju interpretovali ľudia takým spôsobom, že ma to naozaj hlboko zasahovalo. Takže úžasné!

Jarka Čajková: Myslím, že tento prednes som preživala ďaleko vyrovnanejšie ako v mladosti, keď som bola absolútne neistá a bolo to pre mňa obrovské utrpenie. Nemôžem povedať, že by som sa dnes netriasla pred vystúpením, ale už som bola pokojnejšia a odovzdanejšia situácii. Mala som dojem, že je to možno moje posledné vystúpenie, a nech už dopadne akokoľvek, už hádam hore bude nejaké prijaté a publikum to so mnou vydrží.

(ep)

Na scéne je Soňa Pariláková

Človeče, nehnevaj sa v II. kategórii

Alebo sa aj nahnevaj. Veď emócie ku hre patria. Niekto hodí kockou jednotku, iný šestku. Niekomu sa darí, inému nie. Nieкто smúti, druhý sa baví. Figúrky na hracej ploche deti síce posúvali podľa hodného čísla na kocke, ale do tejto súťaže ich posunuli predovšetkým ich výkony. V ich veku majú právo riešiť ešte detské veci, možno aj „pubikovské“ či „pubertínske“, no otvárajú dvere aj do vážnejších a smutnejších priestorov. Vlastne, to sa len nám zdá, že detstvo je bezproblémové, deti svoj život berú naozaj vážne. Už teraz myslia napríklad na to, čím budú, a prednes je jednou z ciest, ktorá ich tam vedie. Chlapcov a dievčat z 2. kategórie som sa spýtala tesne po ich prednesoch, keď sú ešte plní dojmov a pod vplyvom emócií, prečo recitujú a čo sa im v Kubíne najviac páči.

Dávid Polan: S recitovaním som začal ako päťročný a rodičia ma v tom veľmi podporovali. To, že som sa dostal do Kubína, je pre mňa veľký zážitok a najväčší úspech, aký som doteraz mal. Prial by som si, aby sa viac ľudí zapájalo do takýchto súťaží. Všetko sa mi tu páči, je to pre mňa neuveriteľný zážitok a som šťastný zo všetkého, čo sa mi môže v živote udiť.

Mária Valentová: Recitovanie ma baví a zároveň sa ľuďom páči, keď recitujem. A keď sa tieto dve veci spoja, tak väčšinou je z toho recitátor. Ale hlavné je, že ma to baví. A čo sa mi tu najviac páči? Nikdy ma neprestane prekvapovať, čo vymyslí tá pani, ktorá sa stará o to, aby sme nejako originálne išli (Marica Harčariková – pozn. red.). A toto „človeče“ bol veľmi originálny nápad, ďakujem.

Alex Koniček: Od začiatku ma recitovanie bavilo. Venujem sa dabingu a recitovaniu, chcel by som sa stať hercom a toto mi k tomu pomáha k tomu. A keďže ma rodičia v tomto veľmi podporujú, snažím sa zlepšovať, môžem dosiahnuť úspechy, preto ma baví skúšať stále niečo nové. A čo sa mi páči v Kubíne? Nikdy som tu nebol, aj to je pre mňa zážitok. Páčia sa mi kultúrne pamiatky, tento prístup (opäť Marica), že je tu veľmi veľa dobrých recitátorov, od ktorých sa môžem veľmi veľa naučiť.

Lesia Paulíková: Na celoštátnom kole som prvýkrát, som tomu veľmi rada. Myslím, že recitovanie je veľmi dôležité, lebo je toho teraz menej ako bolo kedysi. V Kubíne sa mi najviac páči zakrytý most.

Adela Leibiczzerová: Recitujem od malička, lebo moja mamka hrávala divadlo a vedie ma k tomu. Baví ma to a chcela by som byť herečka. V meste som ešte nebola, ale tu sa mi páči všetko.

Samuel Hollý: Recitovanie som vybral po mojom tatinovi a baví ma to. V Dolnom Kubíne sa mi páči najviac Pamätník P. O. Hviezdoslava.

Hanka Plíšková: Recitujem veľmi rada, vlastne už od prvej triedy chodím na súťaže. Prvýkrát sa mi podarilo prísť sem. Veľmi ma to baví, prednášam ľuďom príbehy, pocity a všetko, čo je vo

mne. Tu je to veľmi pekné, recitátori aj prostredie, úplne všetko je tu super.

Filip Lašák: Mňa tiež baví recitovanie, je to také posunutie, nemám potom takú veľkú trému. Chcem byť hercom. Keď recitujem, sústredím sa len na text, to ma baví. Páčia sa mi pamiatky v Kubíne, ľudia sú tu kamarátski, všetko sa mi páči.

Viktória Borovská: Recitovanie ma baví, viem sa pri ňom odreagovať. V Kubíne sa mi páči príroda aj to, že je tu taká menšia premávka, ruch a páči sa mi táto súťaž.

Liana Oláhová: Na prvú otázku by som odpovedala tak, že recitovanie je „vec“, pri ktorej sa môžem odreagovať a mňa to veľmi naplňa, keď sa ľudia na mňa usmievajú, mne to robí dobre. V Kubíne sa mi páči všetko. Aj porotcovia sú strašne zlatí, kolektív a tak.

Rebecca Mrázová: Mňa baví rozprávať ľuďom príbehy a vidieť, ako počúvajú alebo sa aj bavia. V Kubíne sa mi páči veľa vecí, lebo si vypočujem veľa iných diel. A ešte je tu taký pokoj, kľud. Roman Thor Vítek: Recitovanie ma naplňa, baví ma zabávať ľudí aj baviť seba. A čo sa v Kubíne sa mi páči naozaj všetko, je to tu pekné.

Michaela Hrbčeková: Recitovanie ma naplňa, aj moju rodinu to inšpiruje, ale hlavne mňa. Páči sa mi v Kubíne všetko, bavilo ma vypočuť si aj ostatné prednesy.

Adam Simušiak: Baví ma recitovať. Rád sa učím aj poznávať nové veci. A na druhú otázku odpoviem, že všetko sa mi tu páčilo. Je to tu úžasné! Som tu prvýkrát.

Terézia Bajtošová: Prednes je umenie, dokážem odovzdať radosť a môžem tak rozveseliť ľudí. Aj sama seba. Na HK sa mi páči všetko, sú tu super ľudia a je tu super kolektív.

Alžbeta Piňňková: Pri recitovaní sa viem odreagovať a zabudnúť na svet a je to prsto úžasné, lebo odovzdávam slovo iným ľuďom, ktorí to potrebujú. V Kubíne je úžasné, že sa tu koná takáto súťaž a veľmi sa mi tu páči, celkovo aj mesto a aj super kolektív.

(ep)

Rastie nová generácia hlbavých interpretov

Druhá kategória bola veľmi pestrá po osobnostnej stránke recitátorov, dramaturgicky aj spôsobmi interpretácie. Myslím si, že môžeme povedať, že sme zažili vnútorne obohacujúci umelecký zážitok a že nám rastie nová generácia šikovných, vnímavých a hlbavých interpretov umeleckého slova.

Adela Leibiczerová zo Spišskej Novej Vsi predniesla text Daniela Heviera Dáždnikový skladateľ. Recitátorka vytvorila vynikajúcu atmosféru, výborne pracovala s rytmom, s tempom, s výrazovými prostriedkami, hlasovou technikou, vnútornými obrazmi, dotvárala atmosféru aj v pauzách bez slov, čo je v tomto veku dieťaťa nezvyčajné. Ocenili sme aj výber textu.

Filip Lašák z Hriňovej predniesol text Zvonimira Baloga Slimák na colnej prehliadke. Filip si svoj umelecký výkon užil a my s ním. Má schopnosť presne vystihnúť humor v tomto texte, vynikajúco zahral jednotlivé postavy, ich myšlienkové pochody, podtexty, zvládol svoj výkon po všetkých stránkach - s ľahkosťou a nadhľadom.

Alex Koniček, Bratislava 1, svojou interpretáciou textu O hlúpej žene (Pavol Dobšinský - Ľubomír Feldek) rozosmial obecenstvo i porotu. S textom sa hral, výborne stvárnil jednotlivé postavy, mal správny nadhľad.

Samuel Hollý, Nitra, text Iana McEwanav Rojko v jeho podaní sme si rovnako, ako pri predchádzajúcich interpretoch, vychutnali, vystihol zmysel, výborne pracoval s tempom, rozlišovaním postáv, vnútornými obrazmi.

Roman Thor Vítek, Poprad, ocenili sme výber textu Betón od Pavla Sanajeva, prácu s tempom, obrazmi, nadhľad, zmysel pre humor, dramatické stvárnienie postáv.

Hanka Plšková, Vinodol, prednes diela Jitky Bezúrovej Perina bol veľmi zaujímavý, sugestívny, nežný, rezonoval s jej osobnosťou po všetkých stránkach od výberu textu, po jeho interpretáciu.

David Polan, Košice, predniesol s radosťou, energicky báseň Daniely Hivešovej-Šilanovej Orchester zvončekového mužíčka. Text bol zaujímavý a ponúkal možnosť pohrať sa ešte viac s rytmom.

Mária Valentová, Hrnčiarovce nad Parnou, nebola v Kubine po prvý raz. Vybrala sa charakterovo iný text ako v minulosti - Helge Torvund: Vivaldi., čo porota ocenila, lebo jej to dalo možnosť prejavíť sa v inej interpretačnej polohe.

Liana Oláhová, Lučenec, má dramatický talent, prednes Vtáčieho hniezda Juliana Tuwima si užila, porota jej odporučila nešetriť svojou energiou, viac sa pohrať s rytmom textu, s farbami, obrazmi.

Adam Simušiak, Prievidza, je po prvý raz v II. kategórii, je to ta-

lentovaný recitátor. Viac sa mu podarila druhá časť prednesu Leta plného zázrakov od Ivana Popoviča, kde mu vďaka výrazovým prostriedkom, vnútorným obrazom a porozumeniu textu vyšiel vtip, zmysel. Porota ho povzbudila, nech sa s rovnakým vnútorným nasadením zhostí celého textu.

Terézia Bajtošová, Trnava, porota ocenila Terezkino vnútorné nasadenie, schopnosť vžiť sa do postavy a odporučila jej, aby skúsila interpretovať text Prieberčivá nevesta od Ivana A. Krylova s trochu väčším nadhľadom z pozície rozprávača.

Alžbeta Piňková, Humenné, svojím prejavom pri Šansóne na nedeľu od Ľubomíra Feldeka zažiarila najmä v detailoch, porota jej odporučila viac sa venovať prepájaniu detailov do celku. Lesia Paulíková, Martin, pôsobí na javisku veľmi nežne, porota jej odporučila viac sa pohrať s dialógmi, členením postáv, text Marty Hlušikovej Babkiných sedem krokov k linii, si žiadala viac ľahkosti na nadhľadu.

Viktória Borovská, Myjava, tak, ako Lesia, pôsobí na pódium veľmi pekne svojím zjavom - ako vila. V prednese by porota odporučala viac pracovať s výrazom, tempo-rytmom, farbami. Energia by mala prejsť na diváka, ako sa hovorí - za rampu. Recitovala Čarovné sklíčko Milana Ferku.

Rebecca Mrázová, Pezinok, má veľmi peknú výslovnosť. Text Milana Rúfusa Čert slúži, si vyžaduje viac pracovať s vnútornými obrazmi, dynamikou, významom, dramatickým stvárniením postáv.

Michaela Hrbčeková, Lúčky, pôsobí na pódium jemne. Porota jej odporučila otvorenejší vzťah k divákovi, k poslucháčovi, lepšie odkrytie významu textu Valentina Šefčíka Pubertina pehatá a prácu s podtextami.

Všetkým deťom zo srdca ďakujem za celú porotu a želim im veľa šťastia a úspechov v živote i v umeleckom prednese.

Zuzana Jurigová Kapráliková, porotkyňa

V každom bije srdce

Aj keď to majú recitátori a recitátorky v tretej kategórii asi najkomplikovanejšie s výberom textov, lebo jednou nohou sa pohybujú v detstve a druhou zakúšajú pôdu dospelákov, žánrová aj tematická pestrosť určite nechýbala. Pestrý bol aj výrazový aparát väčšiny prednesov, recitátori sa na javisku cítili celkom dobre a svoje posolstvá odovzdali s náležitým rešpektom k divákovi, ale na druhej strane aj úprimnou radosťou z prítomnosti v Kubíne. Aspoň tak väčšina z nich odpovedala na otázku *Čo im dáva umelecký prednes a ako sa cítili na kubinskom javisku.*

Matej Kubiš: Recitovanie som spočiatku nemal rád, lebo ja som herec a potrebujem rozhadzovať rukami a hybať sa. To mi pomáha text predniesť. Ale mám super pani učiteľku, ktorá ma vie pripraviť, korigovať, aby to dobre vyzeralo. V tejto dobe sa dosť znevažujú staršie diela, ale prednes mi pomáha ich viac pochopiť, učím sa cez klasickú literatúru o histórii, ako sa správali ľudia. Počas prednesu som bol v napätí, ale je tu dobrá atmosféra, taká rodinná, nie sú také vypäté vzťahy.

Terézia Dibdiaková: Recitujem, lebo ma to baví, naplňa ma to radosťou a chcem sa tomu venovať stále. Prednes mi prináša nové skúsenosti, spoznávam nových ľudí a užívam si, keď recitujem ja alebo niekto iný. Keď som sa tam už postavila, stres po prvej vete opadol.

Natália Oltmanová: Aj ja recitujem pre radosť, baví ma to a rada spoznávam slovenčinu, nových slovenských autorov. Každý jeden text má nejaké posolstvo, ktoré mi odovzdáva. Pred vystúpením som mala trému, ale len čo som sa dostala do charakteru, opadlo zo mňa napätie. Toto je poslednýkrát tento rok, čo recitujem na súťaži, tak som sa snažila vydať zo seba maximum.

Barbora Rožnayová: Recitujem preto, lebo ma to baví, naplňa ma to, mám z toho radosť. A ešte si tu nájdem aj nových kamarátov. Je to trochu zvláštny pocit pred súťažou, ale keď už tam stojím, tak je to úžasné.

Arian Tahzib: Aj mňa recitovanie strašne baví, som v tom celkom dobrý. Chodím na literárno-dramatický odbor, kde som sa zdokonalil. Pred recitovaním mám stres, aj teraz som mal troška, ale keď som tam už prišiel, opadol zo mňa a dobre sa mi recitovalo. Nikdy nemám trému, keď recitujem.

Norbert Jakubek: Recitujem hlavne preto, lebo sa pri prednese cítim šťastne. Rád si vypočujem aj ostatných. Dnes som sa cítil na javisku veľmi dobre, aj keď som mal spočiatku trému, ale ona hneď opadla. Snažím sa nepozerať na divákov, ale sústrediť sa na svoj výkon.

Tamara Benčová: Mne prednes prináša inšpiráciu, super zážitky a veľa skúseností. Zbožňujem budovy divadiel a kultúrnych centier, zákulisie... Je to pre mňa veľká záhada, ktorú treba preskúmať. Cítila som sa dnes fantasticky. Milujem byť na javisku pred divákmi, pozerám sa do hľadiska a cítim z neho podporu.

Michal Iľka: Recitovanie ma baví, som rád, keď niečo prezentujem a páči sa to ľuďom. Ako ostatní hovorili, že je to zábava, aj ja keď počujem iných, tak ma to baví a inšpiruje do budúcnosti.

k výberu ukážky. Dnes som mal najprv strašný stres, ale potom to postupne opadlo a snažil som sa dať to čo najlepšie pred divákmi.

Hana Hvozdičková: Aj ja recitujem preto, lebo ma to predovšetkým baví. Keď dorecitujem básničku, tak mám taký dobrý pocit, že som niečo odovzdala. A keď ma potom niekto pochváli, napríklad aj rodina, tak sa dobre cítim. Aj keď som mala dnes stres, cítila som sa na pódiu dobre. Keď sa sústredím na text, stres už nevnímam.

Eva Olhová: Recitujem, lebo je to neodmysliteľná súčasť môjho života, môžem tým vyjadriť rôzne emócie a nejakú sa prejavíť. Robím to už niekoľko rokov, je to pre mňa celkom prirodzené. Dnes som mala strašné nervy, ale publikum dobre reagovalo, tak som sa uvoľnila a potom už to bolo veľmi dobré. Hlavne som si to chcela užiť.

Dominika Ďuricová: Recitovanie mi dáva do života čosi navyše. Venujem sa tomu už 8 rokov. Na tomto javisku sa cítim fantasticky, lebo viem, že sú tu ľudia, ktorí majú radi umenie, a mne to dodáva energiu.

Laura Slamková: Recitujem nie veľmi dlho, a predsa ma to baví. Môžem sa pri prednese uvoľniť a keď vidím v hľadisku ľudí, cítim sa dobre, snažím sa upútať ich pozornosť, aby nezaspali (smiech). A tu som sa cítila úplne perfektne, v hľadisku boli ľudia, ktorí sa tomu venujú, rozumejú tomu a naplňalo ma to dobrou energiou.

Natália Pašková: Ja ani neviem, prečo recitujem, ono to tak nejak samo prišlo. Zrazu zistili, že mi to ide, postupne som sa dostala do nejakého tvaru, asi umeleckého, až som tu a som z toho úplne prekvapená. Lebo som to nečakala. Na javisku bol dnes stres, ale to je asi vždy, ale keď som začala rozprávať, ten pocit bol nezabudnuteľný.

Branislav Lacko: Recitovanie je pre mňa spôsob, ako vyjadriť emócie, náladu, keď mám text, ktorý mi sadne. Tu som si to užil, lebo publikum bolo naozaj skvelé, ani trému som nemal, také je tu skvelé nastavenie.

Ondrej Pršo: Prednesom sa môžem realizovať aj inak, aký bežne som, môžem vyjadriť emócie, ako tu už mnohokrát zaznelo, a aj svoje pocity a svoj pohľad na to, ako som ja pochopil text, ktorý recitujem. No, a ak mi text sadne, môžem sa s ním pohrať a môžem si to aj užiť. Tu som mal aj ja spočiatku trému, ale potom to oprchlo a už som to nechal plynúť.

Poézia zhmotnená aj v próze

Po invenčných a osobnostných prednesoch 1. a 2. kategórie, po prednesoch s veľkou energiou a úžasným detským zánietením som s napätím očakávala vystúpenia recitátorov 3. kategórie. Už dramaturgia textov veľa sľubovala. Mnohí ju dokázali nielen naplniť, ale svojimi výkonmi i presiahnuť. Zhmotnili poéziu dokonca aj v próze a divákovi priniesli nevšedný umelecký zážitok.

K najlepším v tejto kategórii patrí prednes **Hany Hvozdíkovej** z Nítry Výber z tvorby dvoch poetiek Nikoliny Andovej Šopovej a Renaty Aichinger. Hana si privlastnila ich verše a vytvorila z nich krehký príbeh svojho tela i duše. Vytvorila nádhernú osobitú výpoveď o náročnej životnej situácii, ktorá v konečnom dôsledku neznamená tak veľa, keď život pokračuje ďalej.

Ďalším bonbónikom bol prednes humoristickej až absurdnej prózy Marka Twaina Skrotenie bicykla v bravúrnej interpretácii **Natálie Otmanovej** z Levíc. Využila svoje nevšedné schopnosti artikulovať a modulovať hlas v šialenej rýchlosti a povýšila to na umenie a krásu, ba až poéziu.

U publika sa veľmi dobre zapísala i **Eva Olhová** z Martina s Ideálnym interview s našim najväčším hercom kanadského humoristu a satirika Stephena Leacocka. Vytvorila náročnú kompozíciu absurditu i intonačne vynalievavých reakcií na ne. Hlúposť a nafúkanosť zvížala a tí, normálni sa nenápadne odplazili na kolenách.

Pozoruhodný bol aj prednes **Terézie Dibdiakovej** zo Zákameného. V básni Štefana Moravčika Moravianska Venuša rieši otázky bytia či nebytia nášho národa. Jej interpretácia prináša silnú dramatickú a záchrannú výpoveď.

Veľkú drámu chlapca s aspergerovým syndrómom a jeho nedorozumenia po svetom i otcom riešil vo svojom prednese anglického prozaika Marka Haddona Čudná príhoda so psom uprostred noci **Ondrej Pršo** z Banskej Bystrice. Jeho prednes je podriadený tejto diagnóze, lebo rozprávač je v Ich Form. Je spútaný až do takej miery, že sa stal dramatickou postavou s pohľadom dlho upretým na jedno miesto. V závere prednesu sa prsty otcovej a synovej ruky dotknú, ale divákovi to neprinesie očistenie – katarziu.

S humorným textom nemeckého prozaika Patricka Süskinda Fis sa predstavil **Arian Tahzib** z Košíc. Jeho prednes poznačila únava náročného dňa v úvode i v závere. Vtipný náboj textu ho však predsa len zasiahol rovnako ako aj publikum a nedokázal mu napokon uniknúť.

Michal Iffka z Bratislavy s textom Juraja Štubnera Habúchov lusk priniesol na pódium iný druh humoru – čierny humor z pohrebu rozprávača. Je to naozaj podivná a komická situácia pre rozprávača, že je komentátorom na vlastnom pohrebe a tľočí, čo znesie a čo nie. Interpreta zradilo prílišné tempo reči a rovnaký výraz interpretácie.

Záner balady priniesli do tejto kategórie dve recitátorky.

Barbora Rožnayová z Trnavy si vybrala málo známu baladu Janka Kráľa Strídža – skala v Lučivnej. Vo svojej interpretácii si zvolila zvláštny spôsob štylizácie a narušania tradičného. Ne-

doviedlo ju to však k lepšiemu pochopeniu zmyslu básne a jej poslanstvu. Bola oblečená do štylizovaného kroja.

Tamara Benčová z Prešova sa predstavila baladou Ľudmily Podjavorinskej Utopená. Jej balada je však málo dramatická, nevyhrotená k vražde a ani k trestu za ňu.

Ukážkou z drámy P. O. Hviezdoslava Hájnikova žena sa predstavila **Dominika Ďuricová** z Veľkého Krtiša. Vytvorila obraz hájniky Hany po vražde. Citlivo a cez pieseň i zmätok v myslí i duši. Zvolila si najvypätejšiu časť skladby, kde sa odhalí tajomstvo hrozného činu. A priznanie priniesie úľavu, uzdravenie a zmier.

Laura Slamkova z Pezinka si pre svoju osobnostnú výpoveď zvolila báseň Kristy Bendovej Meteory. Hodnota jej autentickej výpovede presiahla umeleckú hodnotu textu.

Natália Pašková z Trenčína si pre svoj prednes zvolila zvukomalebnú a metaforickú báseň Zvony od amerického romantického básnika Edgara Allana Poa. Báseň Zvony je metaforou ľudského života od kolisky až po hrob. Predstavuje zvony v rozličných situáciách bytia človeka: radostné zvončeky na saniach, svadobné zvony, spev zvonov lásky a šťastia, poplašné zvony a úzkosť až po smrť. Recitátorka sa darilo tieto odtienky zvukom zachytiť a modulovať nuansy ich významov.

Branislav Lacko z Košíc sa predstavil textom Jozefa Urbana: Malý zúrivy Robinson. Tento rebelský text nedokázal uchopiť v celej jeho negácii a odpore voči spoločnosti a jej konvenciám. Vo svojej interpretácii je príliš mäkký a nedokáže odkryť kontrasty a protirečenia textu.

Matej Kubiš z Hlohovca interpretoval text českého prozaika, dramatika a filozofa Karla Čapka Poviedky z jedného i druhého vrecka. Jeho textu chýba part rozprávača. Všetko rieši cez postavu manžela Rubnera a ostatné postavy príbehu tyranizuje a neberie na vedomie. Ochudobňuje to príbeh i pointu a vyznenie textu. Postavu Rubnera herecky stvárnil, stotožnil sa s ňou a bol na ňu hrdý.

V interpretačnom tieni ostali dva prednesy. **Norbert Jakubek** z Vranova nad Topľou predniesol prózu Zuzany Zemanikovej zo slovenskej histórie Lulukaj. Jeho prednes je rámcovaný spevnými štylizáciami, ale intonačne je málo prepracovaný a ostáva na úrovni vecnej, málo zážitkovej informácie.

Annamária Mikulová z Chynorian sa pokúsila o interpretáciu lyrizovanej prózy Dobroslava Chrobáka Návrat Ondreja Baláža. Nepodarilo sa jej vstúpiť do tajomstiev jeho osudu. Používa rovnaké tempo, rovnaké intonačné prostriedky, ktoré nemôžu odhaliť nič ani z reči postáv ani z textu rozprávača.

**Boli tam vlastne tri metly:
skutočné dve a jedna ľudstva metla!
A tú by sme aj otvorene odmietli,
keby tam bolo menej svetla!**
(jkb)

**Druháci pri ZUŠ na Urbenského ulici, Bratislava 3
P. O. Hviezdoslav: Zuzanka Hraškovie**

HK 65: Zuzanka 2.0

Bez Zuzanky Hraškovie P. O. Hviezdoslavovi už ťažko predstaviť. Aj tento rok sa na jeho javisku stretli dve inscenácie. Inscenátori si najčastejšie volia jeden z dvoch hlavných prístupov k tejto známej lyricko-epickej básni, ktorá má znaky sociálnej balady. Buď sa oprú o jej výraznú poetiku, lebo je to silná poézia inšpirujúca tvorcov isť do vnútra a pocitov Zuzanky a interpretovať ich prostredníctvom metafor a obrazov, alebo sa zamerajú na epiku básne, ktorá má pomerne výrazné dramatické situácie.

Súbor z Bratislavy nasledoval druhú cestu. V ľudovom odeve, s dvomi metlami a fľašou kopiroval príbeh bitej Zuzanky v situáciách tak, ako ho Hviezdoslav napísal. V krátkom dramatickom čase, ktorý im určila dĺžka básne a to, ako ju interpreti stihli odrozprávať, sme sa veľmi rýchlo dostali k Zuzankinmu tragickému koncu. O to viac sme si to uvedomili na pozadí psychologizovania postáv detskými aktérmi, ktoré sa tak nielen kvôli malej ploche nutne stalo neadekvátnym spôsobom interpretácie. Štylizovaný prejav (opakovaný beh Zuzanky v kruhu, ponorenie do rieky a pod.) fungoval určite lepšie a vo výsledku uveriteľnejšie.

Pokus vystačiť si s minimom rekvizít bol prínosný, nútil deti k tvorivému prístupu

(metly ako hrob, rieka, údery o zem ako znak buchátov), škoda len, že im nenechali dlhší čas na rozvinutie, akoby sa báli narušiť Hviezdoslavovo tempo básne a smelšie vstúpiť do jej štruktúry.

Emóciu, ktorú tvorcovia nestihli sprostredkovať v krátkych obrazoch, suplovali pompéznou symfonickou hudbou, ktorá však v tomto jednoduchom subtilnom tvare pôsobila cudzorodo. Iste, aj Hviezdoslav písal báseň ako sociálnu baladu a komponoval ju tak, aby v nás vyvolal súcit s malou hrdinkou a poukázal na spoločnosť, ktorá zlé správanie voči dieťaťu toleruje. Ale on mal na to iba plochu textu. Divadlo však má ďalšie výrazové prostriedky a jednostranný tlak zo všetkých smerov na tú istú nôtu môže, paradoxne, celkový účinok a zámer oslabiť.

Veľmi oceňujeme snahu čerstvého súboru o ponor do vážnej témy a jej jasné a zrozumiteľné tlmočenie divákovi a chceli by sme ho posmeliť k tomu, aby sa neobál naplno otvoriť svoju tvorivú fantáziu a smelšie vstúpiť do dialógu s predlohou. Divadlo poézie má totiž zo všetkých divadelných žánrov asi najľobodnejšie pravidlá. Tak si to všetci užijeme:-).

Alena Lelková, porotkyňa

Rozhovor s režisérom Filipom Čechovičom

Zuzanka Hraškovie je v poslednom čase najčastejším titulom, ktorý sa objavuje na HK. Prečo je taká populárna? Svojou nadčasovosťou. S podobnou nespravodlivosťou, šikanou a nepochopením, aké zažíva Zuzanka Hraškovie, sa bohužiaľ aj dnes stretáva množstvo detí a mladých ľudí, a preto o tom treba neustále rozprávať a poukazovať na to. Možno preto je balada taká obľúbená.

Rozprávali ste sa s deťmi o šikane, nespravodlivosti, nezáujme, pred začiatkom tvorby inscenácie?

Rozprávali sme sa o tom, snažili sme hľadať paralely medzi príbehom z balady a dnešným skutočným svetom. No, a keď už sme na inscenácii pracovali, jeden prípad šikany sme dokonca riešili, jedno dievčatko sa nám priznalo, že sa stalo obeťou a museli sme to riešiť aj s vedením školy.

Balada bola inscenovaná už veľakrát. Nebáli ste sa porovnávaním?

Nad tým som, pravdu povediac ani nerozmýšľal. Spoločne sme si ju vybrali a pustili sme sa do nej. Chceli sme to urobiť jednoducho, úsporne, len s dvomi metlami, ktoré slúžili ako zástupné rekvizity. Snažili sme sa dať do toho všetko, zamýšľať sa a odkrývať významy a urobiť si to po svojom. Na konkurenciu a tých, ktorí túto baladu robili pred nami sme ani nepomysleli.

Celkovú koncepciu a réžiu ste postavili iba vy, alebo ste do tvorby zapojili aj deti?

Bola to kolektívna tvorivá práca, všetci sme sa snažili do nej zapojiť.

(dj)

Živé prenosy

Ak nemáte to šťastie, že budete na 65. Hviezdoslavovom Kubíne od stredy až do soboty od rána až do noci, priame prenosy si môžete pozrieť na facebooku <https://www.facebook.com/60Hakac> a youtube <https://youtu.be/zyddsUU6VZQ>.

65. Hviezdoslavov Kubín / Info č. 2 / Redakcia: Dušan Jablonský, Pavol Náther, Eva Pršová / Foto: Michal Lašut / Založenie: Maroš Randjak / Šéfredaktorka: Zuzana Račková / Vydali: Národné osvetové centrum (www.nocka.sk) a Mestské kultúrne stredisko v Dolnom Kubíne (www.msksdk.sk)

*Dúha sa skrýva v škatuli
a prsty klopú na dvere...
Mali sme chuť ju pritúliť
Gerdu aj dúhu v závere.
(jkb)*

Hlučné ticho pri ZŠ Valentína Beniaka s MŠ, Chynorany
Daniel Hevier: Rozprávka pre dospelých

Hľadanie farebnosti sveta

Inscenácia detského recitačného kolektívu Hlučné ticho Rozprávka pre dospelých v réžii Janky Laukovej vznikla na motívy textov z knihy Daniela Heviera Ako sa fotografuje vietor, ktoré tvorcovia tematicky doplnili niekoľkými Hevierovými básňami. Už v samotnom dramaturgickom výbere a usporiadaní východiskovej látky nastalo prvé úskalie pre v podstate začínajúci divadelný súbor.

Vybrané Hevierove „rozprávky pre dospelých“ sú inšpirované rozprávkami Hansa Christiana Andersena (v našom prípade predovšetkým Snehovou kráľovnou a Dievčatom so zápalkami), ktoré sú známe svojou pochmúrnou, tragickou atmosférou a, ako v podtitule svojej knihy autor uvádza, sú zamerané viac-menej práve na svet dospelých. Súbor tak musí zvládnuť v podstate niekoľkonásobnú interpretáciu, svoje videnie Hevierovho videnia Andersenovho videnia...

Protagonistami inscenovaného príbehu sa stávajú práve postavy z Andersenovej Snehovej kráľovnej Gerda (v prípade inscenácie charakterizovaná ako predavačka šťastia, ktorej zostala duša dieťaťa) a Kay (jej výrazný podnikavý protiklad). Okrem týchto dvoch postáv, ktoré sú zároveň aj charakterovo kostýmované, si tvorcovia zachovali rozprávača, ktorým je „človek z davu“. Tento typický epický model potom zväzda tvorcov k tomu, aby javiskové (dramatické) stvárnenie bolo prevažne plochou ilustráciou z Hevierových textov skonštruovaného príbehu.

Problematickým scénografickým prvkom sú aj kartónové škatule rôznej veľkosti, čiastočne upravené nevý-

raznými farbami (jedna-dve, občas len časť bielej či čiernej steny), ktoré na záver odhalia svoje vnútro, ktoré skrýva dúhu. Toto priamočiare schematické zafarbenie dovtedy čierno-bieleho kayovsko-gerdovského sveta nemá však v príbehu, ktorý sledujeme, svoju logickú a psychologickú vnútornú motiváciu, pretože sa na javisku táto premena plnokrvne neudeje. Je to v podstate zvonku prinesené farebné gesto. Podobný problém sledujeme aj pri vývoji rytmizovania (rôznymi spôsobmi udierania na škatule), ktoré je spočiatku náznačkom dialógu, presnejšie by sa dalo povedať „boja“ jednotlivých typov bubnovania, no tento náznačkový boj-dialóg sa neskôr vytráca a pôsobí už prevažne ako náhodná zvuková kulisa. Škoda, že tvorcovia nemajú doma podmienky na dôslednejšiu a premyslenú prácu so svetlom, pretože niektoré motívy, najmä z pasáži Dievčatka so zápalkami – zažihanie zápalky, žiarivacia dľaň, by si takúto podporu sugestivity priam vyžadovali.

Súbor je však na začiatku svojej cesty a treba dúfať, že takýto odvážny a náročný pokus o „poetické“ inscenovanie zložito štruktúrovaných textov ich (teraz už o niečo poučenejších) privedie k ďalšiemu tvorivému detskému (gerdovskému) hľadaniu farebnosti tohto sveta.

Jarko Broz, porotca

Hovoríme s režisérkou Jankou Laukovou

Čo pre vás znamená divadlo poézie?

Je pre mňa výzvou. Divadlo poézie je pre toho, kto si s ním začína, novým územím.

Doteraz ste s ním teda nemali skúsenosti, pretože ste sa rozhodli do toho ísť?

Bolo to náhodou. Začala som pôsobiť na novej škole, a tam už divadelný súbor existoval, ale odišla im pani učiteľka. Tak som sa podujala viesť ho ďalej ja.

Keďže to bola pre vás nová výzva, tak ako ste postupovali pri tvorivom procese?

Trochu som sa učila od detí, trochu som sa snažila niečo si naštudovať. A výsledok ste mohli vidieť tu na javisku.

Čo to pre vás znamená, že ste to prvýkrát vyskúšali a hneď ste sa dostali na celoštátne kolo?

Som veľmi prekvapená, ale samozrejme aj potešená. Myslím, že aj dievčatá sú veľmi rady, že sa im podarilo dostať na celoslovenské kolo a dúfam, že tu nie sme naposledy.

Ako funguje váš čisto dievčenský kolektív?

Stále hľadáme nejakých chlapcov, ale zatiaľ sa to nepodarilo.

A dievčatám to spolu funguje?

Dievčatá sa stále obmieňajú, pretože fungujeme iba ako literárno-dramatický krúžok pri základnej škole. Učíme sa spolu koexistovať a fungovať ako jeden celok.

Vybrali ste si montáž textov od Daniela Heviera. Prečo práve Hevier?

Deťom bol blízky, poznali jeho tvorbu, tak sme s ním začali pracovať. Rozprávali sme si o ňom, čítali sme si, a postupne vznikal ten scenár, ktorý sme nakoniec vytvorili ako montáž viacerých Hevierových rozprávok.

Hovoríte, že rozprávky. Ale nebolo to veľmi rozprávkové, bolo to viac vážne.

Áno, je to z knihy Rozprávky pre dospelých a sú tam viaceré príbehy, v ktorých Hevier ukazuje tienistú stránku ľudského života. Aj keď rozprávkovou formou.

A ako sa k tejto téme postavili dievčatá?

Ony samy zo začiatku navrhovali veľmi vážne témy a ja som im hovorila, že život sám o sebe je mnohokrát veľmi zložitý, a že aj v rozprávkach nájdeme často tie témy, ktoré ony chceli veľmi razantne riešiť. Myslím, že nakoniec v textoch našli to, čo chceli.

Teraz už teda máte prvé skúsenosti s divadlom poézie. Máte v pláne s tým pokračovať?

Samozrejme, že ma naplňa pýchou a radosťou, že sme uspeli v krajskom kole a samozrejme je to pre nás výzva v tom pokračovať ďalej. Dievčatá sú nadšené. Mne nezostáva teda nič iné, iba posunúť samú seba a snažiť sa posúvať aj ich.

(pn)

**Ako sa hreslí podobizeň vtáka?
Odstraňovaním klietky!
No ak je prvá báseň taká,
nie vždy sú také všetky.
(jkb)**

**Ku-fór pri Základnej škole J. A. Komenského, Komárno
Jacques Prévert a Miroslav Válek: ... tí, čo sa ukrývajú, zažívajú
zvláštne veci...**

Pocta Válkovi a Prévertovi s (malou) trochou divadla

Ku-fór z Komárna na divákov v Dolnom Kubíne vybalil švédsku debnu. Touto pomôckou nám chcel pomôcť pochopiť poéziu Miroslava Válka a Jacquesa Préverta. Použitím dielov športového náradia recitátorky ilustrovali jednotlivé básne, vytvárali prostredia na zamyslenia či dekorovali poetické myšlienky, ktoré v komponovanom poetickom pásme postupne zaznievali.

Výber z poézie oboch básnikov autorky rozdelili medzi jednotlivé recitátorky niekedy verš po verši, inokedy po strofách a osem dievčat nechali básne kultivovane recitovať. Hoci boli básne recitované pomerne príjemne, v úrovni recitácie boli medzi interpretkami rozdiely, ktoré sa nepodarilo úspešne využiť či aspoň režíjne skryť.

Ak by švédka debna obohacovala básne o ďalšie interpretačné roviny, alebo by ukladanie básní vedľa seba vznikala tematická spojitost, písal by som o inom predstavení. Niektoré obrazy dekorované švédskou debnou boli pôsobivejšie a prinášali aj ďalšie metafory – napríklad časť o maľovaní stromu. Väčšina básní však zostala „iba“ pri príjemnej recitácii ilustrovanej peknými obrázkami – „v dome je dusno“ (zo švédskej debny je ilúzia malého okna alebo domu), či „nechajte ma odísť, odísť od všetkých“ (debna sa stáva väzením).

Vzhľadom na to, že toto dielo je prakticky prvým súťažným divadlom poézie nielen od tohto súboru, ale aj od oboch režisérok, dôležitý je najmä potenciál, ktorý v sebe režiséry aj súbor nesú. Na prvý pokus sa im síce nepodarilo dostať až k divadlu poézie, boli však dosť blízko na to, aby už pri ďalšej inscenácii priniesli na javisko nielen poctu obľúbeným básnikom, ale svoj vlastný divadelný pohľad na zaujímavú poéziu. Tá istá skupina dievčat sa navyše prebojovala na európske kolo súťaže v scénickom tanci. Ak v budúcnosti svoje pohybové nadanie spoja s tým slovným, bude nielen čo počúvať, ale aj na čo sa pozeráť.

Matej Moško, porotca

Rozhovor s režisérkou Ľubicou Mrázovou

Prečo práve Prevért?

Lebo sa nám páči jeho poézia, a my obidve s Katarínou Ďurčovou (spolurežisérka – pozn. red.) máme slabosť pre výzvy a spájanie Prevérta a Válka bola neuveriteľná výzva. Prevért má svoju poetiku úplne niekde inde a Válek má zas svoju poetiku niekde v drsnejšej forme. A tak sme sa pokúsili tieto dve veci spojiť.

Ako túto výzvu prijali dievčatá, ktoré ste pripravovali?

Dlho sme to s nimi rozoberali. Dlho sme hľadali obrazy, hrali sa so slovami, metaforami. Práve dievčatá nám, na moje počudovanie, veľmi pomohli. Väčšina metaforických obrazov, ktoré sme nakoniec použili, vychádzali vlastne z ich nápadov.

Váš súbor pozostáva z mladších a starších žiakov. Máte to tak pol na pol. Nejakto sa medzi sebou ovplyvňujú?

Veľmi. Úplne sa našli. Ony ako keby sa všetky vcitili do jedného celku. Sú jeden súbor, ako jedno telo, jedna duša. Aj teraz keď boli na javisku, tak si navzájom pomáhali, jedna druhú počkala, ovplyvňovala. Je veľmi pekné sa na to pozeráť. Keď sme ich raz nechali chvíľu samé v triede, tak pokreslili celú tabuľu svojimi vyznaniami. Neuveriteľne príjemne vplyva na človeka, keď vie, že im to funguje nie len na javisku ale aj medzi sebou si úžasne rozumejú.

Váš súbor existuje druhý rok ako krúžok na základnej škole. Prečo ste sa vôbec rozhodli s niečím takýmto začať?

Opäť: je to výzva. To je celé. Snažiť sa vyrovnať umeleckým školám, len s takou vecou ako je krúžok.

Teraz ste sa dostali až do Kubína, tak asi sa to darí.

Áno, veľmi si to vážime.

Aké úskalia ste museli riešiť počas tvorivého procesu?

Čas. To bolo niečo, čo nás najviac obmedzovalo. Častokrát sme museli ísť aj v sobotu do práce. Lebo poobede cez týždeň majú dievčatá tréning, doučovania a iné krúžky. Ťažko sa nám hľadalo spoločný voľný čas. Tak sme museli stretávať v soboty. Lebo aj my, ako učiteľky, máme mnoho inej ďalšej práce, takže tiež cez týždeň nestíhame. Ale musím povedať, že naša pani riaditeľka nás v tom veľmi podporovala a vychádzala nám v ústrety, takže o to to bolo ľahšie.

Vidím, že vás to veľmi baví, aj na dievčatách na pódium to bolo vidno, takže asi máte v pláne v tom pokračovať?

Jasné, určite. Určite sa pokúsime zabojsť aj budúci rok.

*Evanjelium podľa Johna,
ktorého arogantná guľka... skolí.
Zavanie z toho nostalgická vôňa,
ktorá tie rany bolestivo solí.
(jkb)*

DDS ATĎ pri ZUŠ Z. Strnadovej-Parákovej, Žiar nad Hronom
Daniel Hevier: Smútok za Johnom Lennonom

Revolver namierený do hľadiska

John Lennon – hudobník, textár, člen legendárnej kapely The Beatles, ale aj aktivista, ktorý svojimi postojmi a vyhláseniami dokázal poriadne rozkývať verejnú mienku. Pre autora predlohy Smútok za Johnom Lennonom Daniela Heviera niečo ako brat spoza Železnej opony, ktorého smrť ho inšpirovala k napísaniu rozprávky o guľke, ktorá si hľadá svoju obeť a po ceste stretáva veci v tvare guľky, ktoré ale reprezentujú svet tém piesni Johna Lennona – daždové kvapky, noty či hviezdy. Detský divadelný súbor ATĎ pri Základnej umeleckej škole Z. Strnadovej-Parákovej zo Žiaru nad Hronom sa túto rozprávku rozhodol inscenovať ako retrospektívu Lennonovho života prostredníctvom jeho piesní, ktoré vkladá medzi jednotlivé zastavenia guľky. Počnúc A hard day's night, končiac Don't Let Me Down, ktorá zaznela ako posledná pieseň na poslednom koncerte The Beatles. Z rozprávky sa tak stáva veľký opus, ktorý okrem umeleckej, spĺňa pre protagonistov súboru aj vzdelávaciu funkciu a okrem toho, že spoznávajú jeho piesne, cez ne sa spoznávajú aj spoločenský kontext, v ktorom vznikali. Inscenačný tvar toto zadanie napĺňa poučeným divadelným spôsobom, a tak priestor, vymedzený praktikáblami a bočnými zamatovými výkrytmi, postupne zapĺňa konkrétnymi rekvizitami (okná, slnečnica, malý klavír, revolver), ktoré vychádzajú z jednotlivých situácií alebo ich miestami ilustrujú. Vznikajú tak vizuálne pôsobivé divadelné obrazy. Ako problém sa javí kompozícia inscenácie, ktorá po úvodnej pasáži, tvorenej striedaním príbehu rozprávky a in-

scenovaných úryvkov piesní, ponúka sled za sebou idúcich „klipov“ štyroch piesní, ktoré zaznievajú vo svojej plnej dĺžke a príbeh rozprávky ako by sa niekam stratil. Klipy ponúkajú zrežirované situácie, so snahou o ich vtipné ukončenie, s výnimkou piesne Power to the peoples, ktorá ponúka pripomienku obdobia Hippies, kde záverečné zvinutie revolučných vlajok a ich zmenu na pušky, ktorými sa mieri na ľudí, akoby demonštrovalo tendenciu takmer každej revolučnej ideológie. Zároveň je to pripomienka blížiacej sa Lennonovej smrti a opäť sa napájame na príbeh rozprávky, kde si putujúca guľka napokon nájde svoj cieľ. Revolver v rukách detí, namierený do hľadiska, pôsobí mrazivo. Napriek výhradám ohľadne kompozície inscenácie, ktoré sa zdajú byť zásadnými, a ktoré by bolo možné odstrániť napríklad spojením piesní do časozberného „klipu“, v ktorom by odzneli skrátené verzie piesní, alebo stálou prítomnosťou motívu guľky, je za inscenáciou cítiť veľký podiel tvorivej práce, rovnako ako aj výskumu samotnej témy, čo si zaslúži rešpekt a uznanie. Na záver hodnotenia si ešte neodpustím špekuláciu, ako by to dopadlo, keby deti neanimovali reprodukované Lennonove piesne, ale pokúsili sa ich sami a svojím spôsobom interpretovať. Alebo aspoň jednu?!

Mgr. Peter Jankú, PhD., porotca

Hovoríme s režisérom Petrom Luptovským

Pre nás starších je John Lennon a Beatles veľkým fenoménom, ale ako je to pri deťoch? Vedeli pred začiatkom prípravy inscenácie, kto bol Lennon a Beatles?

Poznali nejaké piesne z rádia, z reklám, ale nevedeli, kto to je a už vôbec nie históriu okolo Beatles a Johna Lennona. Keď sme začali pracovať na inscenácii, veľa sme sa o tom rozprávali a postupne začali objavovať súvislosti, začali sa im otvárať nové dvere do zákulisia toho príbehu.

Keď začali spoznávať pozadie života Johna Lennona a fungovania Beatles, zapájali sa aj ony do tvorby?

Áno. Dokonca si googlili informácie a potom ich priniesli na hodinu, alebo priniesli staré nahrávky, platne. To ma veľmi tešilo. Bol to celkovo zaujímavý proces objavovania a tvorby pre mňa aj pre deti.

Pochopili odkaz, ktorý zanechal nielen John Lennon vo svojej hudbe a živote, ale aj Hevier vo svojej básni?

Určite. Celý čas sme sa rozprávali o Lennonovom živote, o tom ako sa čo stalo, prečo sa to stalo. Že nebol len hudobník, ale aj bojovník za mier. O súvislostiach jeho odkazu s dneškom, o tom ako ľahko vzniká násilie, ako málo stačí k tomu, aby sme začali nenávidieť niekoho, kto je v niečom odlišný a podobne. Prekladali sme si niektoré texty, aby deti pochopili o čom Lennon spieva. Takže viem, že ten odkaz deti určite pochopili a prijali ho za svoj.

Inscenáciu ste hrali nielen u nás, ale aj v zahraničí. Ako ju prijali tam?

Hrali sme ju na festivaloch v Poľsku a Bielorusku. Všade hru prijali veľmi dobre. Obzvlášť v Bielorusku, kde je režim menej slobodný, ako u nás, sme po skončení zožali obrovský aplauz nadšeného publika. Boli sme z toho veľmi prekvapení. Potom nám ľudia povedali, že niektoré pasáže boli pre nich ako závan slobody. No a neskôr sme sa dozvedeli, že sme boli celý čas pod dohľadom tajnej polície. Takže aj takúto skúsenosť sme cez Lennona získali, pochopili sme ďalší rozmer jeho odkazu a uvedomili sme si, že môžeme byť radi, že žijeme tam, kde žijeme.

(dj)

Kto je kto, alebo predstavujeme porotcov

Odborná porota pre umelecký prednes

Mgr. Soňa Pariláková, PhD., predsedníčka
Doc. PhDr. Helena Čertíková
Mgr. art. Martina Koval Majerníková

MUDr. Richard Veselý
PhDr. Peter Zemaník

Martina Koval – Majerníková

Absolvovala štúdium na Štátnom konzervatóriu v Bratislave, v odbore hudobno-dramatické umenie. Od roku 2003 bola externou členkou hereckého súboru divadla Nová scéna v Bratislave. Neskôr pracovala v Lodnej zaoceánskej spoločnosti AIDA Cruises- Germany ako manažérka a interpretka, keď cestovala nielen po štátoch Európskej únie, ale aj po krajinách Perzského zálivu a Afrike. Po návrate pokračovala v štúdiu na Vysokej škole múzických umení v Bratislave, na Divadelnej fakulte, ktoré ukončila s titulom Mgr. art.

V súčasnosti je externou doktorandkou na VŠMU a zároveň umelkyňou v slobodnom povolani.

V rokoch 2017 a 2018 bola riaditeľkou programu a projektovou manažérkou celoštátneho festivalu s medzinárodnou účasťou Scénická žatva, ktorý sa každoročne koná v Martine a nadväzuje na najstaršiu tradíciu súťaží amatérskych divadelníkov v celoeurópskom ponímaní. Ako členka odborných porôt hodnotí amatérske divadlo a umelecký prednes.

Peter Zemaník

Študoval germanistiku na Univerzite Friedricha Schillera v Jene (Nemecko), kde v roku 1984 získal diplom. Bol redaktorom spravodajstva, moderátorom spravodajských a publicistických relácií v Československej televízii v Banskej Bystrici, Bratislave i Prahe. V roku 1990 sa stal zahraničným korešpondentom ČST. Po návrate v roku 1995 pracoval v STV Banská Bystrica až do roku 2003. Neskôr sa začal venovať PR a marketingu. Interne pracoval v Slovenskom rozhlase v Bratislave a dodnes externe spolupracuje s Rádiom Regina v Banskej Bystrici. Umeleckému prednesu sa venuje nepretržite od roku 1970 ako recitátor, neskôr ako lektor. Prvýkrát recitoval v detskej

kategórii na Hviezdoslavovom Kubíne v roku 1976 a odvtedy bez prestávky v 4. a 5. kategórii až do roku 1985. V roku 2013 sa po 28 rokoch vrátil na súťaže v umeleckom prednese a zvíťazil v krajskej Sládkovičovej Radvani, na Hviezdoslavovom Kubíne i na Medzinárodnom festivale poézie vo Valašskom Meziříčí.

Je päťnásobným víťazom Hviezdoslavovho Kubína. Žije v Banskej Bystrici.

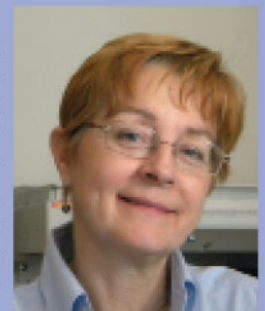

Helena Čertíková

Hlasová pedagogička, lektorka a konzultantka pre oblasť reči a interpretácie. Ukončila štúdium slovenského jazyka, literatúry a estetiky na FF UK v Bratislave. V rokoch 1983 – 2004 pôsobila v Slovenskom rozhlase v Bratislave, kde ako hlasová pedagogička pripravovala redaktorov a moderátorov v oblasti hlasovej a rečovej techniky, interpretácie a jazykovej kultúry. očas pôsobenia v Slovenskom rozhlase bola autorkou dramatisovaných relácií – spolupracovala s literárnou redakciou, redakciou detského a mládežníckeho vysielania a redakciou

hudobného vysielania.

Od roku 1990 pôsobí na Vysokej škole múzických umení, kde prednáša na Divadelnej fakulte techniku javiskovej reči a umelecký prednes. Externe prednáša aj na ďalších vysokých školách. Je autorkou publikácií Hlasová technika v bábkoherckej praxi, Základy slovenskej ortoepie a prozódie, Moderátor za mikrofónom, Abeceda moderátora, Praktikum sociálnej komunikácie (spoluautorka), ako aj článkov a metodických statí v zborníkoch a časopisoch.

MUDr. Richard Veselý

Študoval na Lekárskej fakulte UPJŠ v Košiciach všeobecné lekárstvo, pracoval v Detskej fakultnej nemocnici ako pediatrický reumatológ a imunológ a ako odborný asistent na Katedre pediatrie LF UPJŠ, bol primárom Detskej kliniky DFN v Košiciach. Od roku 2009 žije s rodinou v Spojenom kráľovstve. Pracuje v Európskej liekovej agentúre (EMA) ako vedúci Úradu pre reumatológiu, imunológiu, respiračné choroby a gastroenterológiu. Richard bol popredným amatérskym recitátorom v rámci Hviezdoslavovho Kubína, Akademického Prešova a Moravského festivalu poézie vo Valašskom Meziříčí. Spomienky na toto obdobie vyšli v časopise Javisko v r. 1982.

Pod pseudonymom Richard vydal román Gaudeamus, ktorý vyšiel v roku 2018 aj v anglickom jazyku.

Pod pseudonymom Richard vydal román Gaudeamus, ktorý vyšiel v roku 2018 aj v anglickom jazyku.

Soňa Pariláková

V roku 1997 absolvovala na Filozofickej fakulte PU v Prešove odbor slovenský jazyk – literatúra a estetikú, následne doktorandské štúdium ukončené prácou na tému K problematike lyrického, epického a dramatického v literárnom diele. Pedagogička, aktívna recitátorka a laureátka súťaží (Hviezdoslavov Kubín, Akademický Prešov, Ponitrie Valentína Beniaka, Mezinárodní festival poezie Valašské Meziříčí) je tiež lektorkou seminárov a členkou národných i medzinárodných porôt v umeleckom prednese, členkou Poradného zboru Hviezdoslavovho Kubína pri NOC Bratislava.

V rokoch 2000-2015 bola odbornou asistentkou Katedry slovenskej literatúry a literár-

nej vedy Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity so zameraním na literárnu teóriu, interpretáciu literárneho textu a didaktiku literatúry. Od roku 2016 pôsobí vo VIOLE centre pre umenie v Prešove, kde sa dramaturgicky a interpretačne podieľa na tvorbe umeleckých programov.

